

Aleksander Wesołowski

1921–2012

3 sierpnia 2012 roku odszedł od nas Docent Aleksander Wesołowski, emerytowany, długoletni, wielce zasłużony nauczyciel akademicki, były prodziekan Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu, zastępca dyrektora Instytutu Polityki Społecznej oraz kierownik Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, ceniony i uznany w kraju specjalista w zakresie socjologii i polityki społecznej, członek Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa. Uczelnia straciła nie tylko jednego z grona swoich zasłużonych nauczycieli, ale przede wszystkim człowieka wielkiego serca, serdecznego przyjaciela młodzieży akademickiej, osobę budzącą powszechny szacunek i sympatię.

Aleksander Wesołowski urodził się 20 października 1921 roku w Koźminie w rodzinie mieszczańskiej. Tam też ukończył szkołę podstawową i gimnazjum. W roku 1938 został kandydatem do zawodu nauczycielskiego i rozpoczął naukę w Liceum Pedagogicznym w Krotoszynie. Wybuch wojny nie tylko przerwał mu naukę, ale spowodował, że znalazł się w obozie pracy przymusowej w Niemczech. Po zakończeniu wojny, w grudniu 1945 roku, zdał maturę, a w roku 1946 podjął pracę zawodową jako nauczyciel w szkole powszechnej w Pogorzeli. Po roku wrócił do Koźmina i podjął tam również pracę w szkole podstawowej.

W roku 1948 znalazł zatrudnienie w oświacie miasta Poznania i odbył studia socjologiczne na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz podjął pracę nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej na seminarium prof. Tadeusza Szczurkiewicza. W wyniku współpracy z prof. Szczurkiewiczem uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Równocześnie cały czas pracował zawodowo, najpierw w Dyrekcji Szkolenia Zawodowego Okręgu Poznańskiego, a potem w Kuratorium Poznańskiego Okręgu Szkolnego. Stosunkowo szybko stał się też Aleksander Wesołowski osobowością znaną w szerokich kręgach nauczycielskich z uwagi na jego talenty społeczno-organizacyjne. Talenty te i zaangażowanie zawodowe zaowocowały awansem do pracy na wyższym szczeblu administracji oświaty, a mianowicie w roli wizytatora szkolnictwa zawodowego w Kuratorium Okręgu Szkolnego w Poznaniu.

Będąc socjologiem wychowania i pedagogiem z wykształcenia, Aleksander Wesołowski został też w swojej pracy kontynuatorem najlepszych tradycji poznańskiej szkoły socjologicznej. Jego pasją było zwłaszcza kształcenie kadr kierowniczych spośród wychowawców młodzieży przebywającej na stacjach i w internatach. Sam pochodząc z małego miasta, rozumiał i odczuwał potrzebę prawidłowego funkcjonowania tych instytucji, tak ważnych dla młodych osób przybywających na naukę do poznańskiej metropolii. Stał się wręcz w tej dziedzinie autorytetem na skalę krajową. Zorganizowany przez niego Punkt Opieki nad Stacjami Uczniowskimi w Poznaniu został uznany za instytucję wzorcową. Opublikował na ten temat serię artykułów w czasopiśmie pedagogicznych i zwieńczył swoją działalność w tym zakresie cenną monografią *Stancje uczniowskie* (Warszawa 1969). Była to tym samym jego pierwsza książka dokumentująca dobrze rozwijającą się karierę zawodową. W publikacji tej przejawiał też niezwykle „instynkt” socjologa – zwieńczony objęciem stanowiska adiunkta, a następnie docenta w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu.

Z poznańską Uczelnią, a w szczególności z Katedrą Socjologii i Filozofii, Docent Aleksander Wesołowski związał się więc już w wieku dojrzałym, w 1968 roku, mając za sobą bogatą przeszłość pracownika oświaty i działacza społecznego na terenie Wielkopolski. Zajmując się – na co zwracano już uwagę – problematyką pedagogiczną młodzieży szkół zawodowych, był też jednym z zasłużonych pionierów w dziedzinie organizacji, rozwoju i dydaktyki szkolnictwa zawodowego. Poprzez swoją wielostronną działalność badawczą, dydaktyczną i organizacyjną w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu (Akademii Ekonomicznej) stał się też jedną z ikon Katedry Socjologii i Filozofii. Na swoją wysoką pozycję badacza i nauczyciela akademickiego ciężko i konsekwentnie pracował przez dalsze życie zawodowe, podejmując się – krok po kroku – pełnienia coraz to bardziej odpowiedzialnych funkcji. Sukcesy akademickie osiągał wbrew licznym przeciwnościom losu i nie zawsze przyjaznemu otoczeniu.

Dzięki wszakże swym uzdolnieniom, wytrwałości i pracowitości, stał się człowiekiem powszechnie szanowanym, o znaczącym dorobku naukowym i dydaktycznym. Lista rozpraw i monografii naukowych Docenta Wesołowskiego jest długa. Na szczególną uwagę zasługują wydane przez niego pozycje monograficzne, w których obok przekazu merytorycznego (poznawczego i dydaktycznego) ukazują również związek swojej twórczości ze środowiskiem, z którego pochodził, oraz dają świadectwo wypełnienia podjętej przez siebie misji społecznej. Są to: *Socjologia pracy i wypoczynku* (Poznań 1978), *Socjologia wsi* (Poznań 1990), *Socjologia miasta* (Poznań 1981), oraz prace zbiorowe pod jego redakcją: *Funkcja społeczna przedsiębiorstwa* (Poznań 1984), *Kierunki kształcenia ekonomistów w Polsce* (Poznań 1994). W tej ostatniej pozycji odniósł się także do przeobrażeń społeczno-ustrojowych zachodzących w Polsce po 1981 roku.

Przebieg kariery akademickiej Aleksandra Wesołowskiego wyraźnie odbiegał od przyjętego stereotypu. O jego drodze życiowej w ogóle, środowisku rodzinnym, la-

tach nauki i późniejszej karierze zawodowej wiele dowiadujemy się również z kart jego pamiętników: *Piórem przez życie* i *Gorzki smak młodości. Wspomnienia z pracy przymusowej w latach 1939–1945*. Pamiętniki te – wydane przez Aleksandra Wesołowskiego drukiem – mają unikatowy charakter. Pierwszy z nich został wydany przez Fundację Naukową im. Floriana Znanieckiego w Poznaniu (Poznań 2001), a drugi – przez Wydawnictwo Akme (Poznań 1993). Publikacje te są obszerną epopeją i ważnym dokumentem z dziedziny historii, socjologii wychowania oraz socjologii kultury. Wspomnienia ukazują obserwacje, przeżycia osobiste, doświadczenia życiowe i refleksje poznawcze człowieka żyjącego ze środowiskiem wiejskim i środowiskiem małych miast w Wielkopolsce. Bardzo barwnie i wnikliwie zarysowują też one sytuację ludności wiejskiej w Wielkopolsce, zwłaszcza w latach kryzysu ekonomicznego 1931–1933, oraz przeżycia okupacyjne Autora z lat 1939–1945.

Docent Aleksander Wesołowski w marcu 1986 roku został wpisany do „Księgi Zasłużonych dla nowatorstwa postępu pedagogicznego”, wydanej przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Postępu Pedagogicznego w Poznaniu, a we wrześniu 1987 roku uzyskał nagrodę naukową w ogólnopolskim konkursie na podręcznik z socjologii wsi i rolnictwa.

Ważną platformą doświadczeń i przemyśleń Docenta Wesołowskiego była wykonywana przez niego przez niemal 30 lat działalność nauczyciela akademickiego. Ciągłe zachowują aktualność jego refleksje dotyczące pracy na uczelni, przeprowadzanych badań, stale piętrzących się trudności, konieczności odczytania i znajomości literatury z danej dziedziny, by budować dojrzałe koncepcje prawdziwie współczesnych problemów i przemyślane metody ich rozwiązywania w uprawianej dyscyplinie naukowej. Główną sferą działalności oraz bazą doświadczeń był dla niego nie tylko obecny Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, ale również Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, a także inne wyższe uczelnie poznańskie, takie jak Akademia Wychowania Fizycznego i Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Aleksander Wesołowski został odznaczony między innymi: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Edukacji Narodowej, Odznaką za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego i Odznaką Honorową ZNP.

Spotykając się na co dzień z Docentem Wesołowskim, nie sposób było nie ulec wpływowi jego osobowości i przemyśleniom oraz poczuciu uznania dla jego działalności akademickiej i postawy człowieka prawego, życzliwego oraz w pełni oddanego Uniwersytetowi.

Taki też pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Henryk Januszek